

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 21. decembra 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernica 93/13/EHS — Smernica 2009/22/ES — Ochrana spotrebiteľa — Účinok erga omnes nekalých podmienok, ktoré sa nachádzajú na verejnom zozname — Peňažná sankcia uložená predajcovi alebo dodávateľovi, ktorý použil podmienku považovanú za zhodnú s podmienkou nachádzajúcou sa v uvedenom zozname — Predajca alebo dodávateľ, ktorý nebol účastníkom konania, v ktorom sa konštatovala nekalá povaha podmienky — Článok 47 Charty základných práv Európskej únie — Pojem „vnútroštátny súdny orgán, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva“

Vo veci C-119/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sąd Apelacyjny w Warszawie (Odvolací súd vo Varšave, Poľsko) z 19. novembra 2014 a doručený Súdnemu dvoru 9. marca 2015, ktorý súvisí s konaním:

Biuro podróży „Partner“ sp. z o.o. sp. k. w Dąbrowie Górniczej

proti

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory J. L. da Cruz Vilaça, sudcovia M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits (spravodajca) a F. Biltgen,

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: K. Malacek, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 9. marca 2016,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Biuro podróży „Partner“ sp. z o.o. sp.k. w Dąbrowie Górniczej, v zastúpení: I. Bryła-Rokicka, právna poradkyňa,
- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, v zastúpení: D. Sprzączkowska, právna poradkyňa,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, M. Nowak a M. Kamejsza, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: poľština.

— Európska komisia, v zastúpení: G. Goddin, A. Szmytkowska a D. Roussanov, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 2. júna 2016,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 1 a článku 7 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288), v spojení s článkami 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/22/ES z 23. apríla 2009 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov (Ú. v. EÚ L 110, 2009, s. 30, ďalej len „smernica 2009/22“), ako aj článku 267 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi Biuro podróży „Partner“ sp. z o.o. sp.k. w Dąbrowie Górniczej (ďalej len „Biuro Partner“) a Prezes Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (vedúci Úradu na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov, Poľsko), v súvislosti s tým, že Biuro Partner používa všeobecné obchodné podmienky zapísané do vnútroštátneho zoznamu všeobecných obchodných podmienok vyhlásených za protiprávne.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 3 ods. 3 smernice 93/13 stanovuje:
„Príloha [tejto smernice] obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.“
- 4 Článok 6 ods. 1 uvedenej smernice znie:
„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“
- 5 Článok 7 tej istej smernice uvádza:
„1. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.
2. Prostriedky uvedené v odseku 1 zahrňujú ustanovenia, podľa ktorých osoby alebo organizácie s oprávneným záujmom podľa príslušného vnútroštátneho práva na ochranu spotrebiteľov môžu [v súlade s vnútroštátnym právom – *neoficiálny preklad*] požiadať súdy alebo príslušné správne orgány o rozhodnutie, či sú zmluvné podmienky navrhované pre všeobecné uplatňovanie nekalé, takže môžu uplatniť vhodné a účinné prostriedky k zabráneniu ďalšieho uplatňovania takých podmienok.“

3. So zreteľom na vnútroštátne právo sa môžu právne opravné prostriedky, uvedené v odseku 2, uplatňovať oddelene alebo spolu voči niekoľkým predajcom alebo dodávateľom z toho istého hospodárskeho sektoru alebo z ich združení, ktorí používajú alebo odporúčajú použitie rovnakých všeobecných zmluvných podmienok alebo podobných podmienok.“

6 Článok 8 smernice 93/13 stanovuje:

„Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.“

7 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13 a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES (Ú. v. EÚ L 304, 2011, s. 64), zmenila a doplnila smernicu 93/13 tak, že zavádza povinnosť členských štátov informovať Európsku komisiu o prijatí osobitných vnútroštátnych ustanovení v určitých oblastiach.

8 Článok 8a smernice 93/13, ktorý bol do tejto smernice vložený smernicou 2011/83 s účinnosťou od 13. júna 2014, znie:

„1. Keď členský štát prijme ustanovenia v súlade s článkom 8, informuje Komisiu o tejto skutočnosti, ako aj o akejkolvek neskoršej zmene, predovšetkým ak uvedené ustanovenia:

...

— obsahujú zoznamy zmluvných podmienok, ktoré sa považujú za neprijateľné.

2. Komisia zabezpečí, aby informácie uvedené v odseku 1 boli ľahko prístupné spotrebiteľom a obchodníkom, okrem iného na osobitnej internetovej stránke.

...“

9 Článok 1 smernice 2009/22 vymedzuje pôsobnosť tejto smernice takto:

„1. Účelom tejto smernice je aproximácia právnych a správnych predpisov členských štátov v súvislosti so žalobami na vydanie súdneho príkazu uvedenými v článku 2, zameranými na ochranu kolektívnych spotrebiteľských záujmov zahrnutých v smerniciach uvedených v prílohe 1, s cieľom zabezpečiť riadne fungovanie vnútorného trhu.

2. Na účely tejto smernice sa neoprávneným zásahom rozumie každý čin v rozpore so smernicami uvedenými v prílohe I, transponovanými do vnútorného právneho poriadku členských štátov, ktorý škodí kolektívnym záujmom uvedeným v odseku 1.“

10 Článok 2 tejto smernice s názvom „Žaloby na vydanie súdneho príkazu“ stanovuje:

„1. Členské štáty určia súdy alebo správne orgány príslušné na konania vo veciach začatých oprávnenými subjektmi v zmysle článku 3, ktorých cieľom je:

a) vydanie príkazu na zastavenie alebo zákaz každého protiprávneho konania so všetkými náležitými účelnými opatreniami, prípadne aj formou skráteného konania;

b) prípadné vydanie opatrení, ako je uverejnenie celého rozhodnutia alebo jeho časti vhodnou formou a/alebo uverejnenie opravného vyhlásenia s cieľom vylúčenia pretrvávajúcich účinkov neoprávneného zásahu;

...“

- 11 Smernica 93/13 je uvedená v bode 5 prílohy I k smernici 2009/22 nazvanej „Zoznam smerníc, na ktoré sa vzťahuje článok 1“.

Poľské právo Zákon o ochrane hospodárskej súťaže a spotrebiteľov

- 12 Článok 24 Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów (zákon o ochrane hospodárskej súťaže a spotrebiteľov) zo 16. februára 2007 (Dz. U. č. 50, položka 331) v znení platnom v čase skutkových okolností sporu vo veci samej (ďalej len „zákon o ochrane hospodárskej súťaže a spotrebiteľov“) stanovuje:

„1. Používanie praktík porušujúcich kolektívne záujmy spotrebiteľov je zakázané.

2. Pod praktikou porušujúcou kolektívne záujmy spotrebiteľov sa rozumie každé protiprávne správanie predajcu alebo dodávateľa ohrozujúce tieto záujmy, najmä:

- 1) používanie všeobecných obchodných podmienok, ktoré boli zapísané do zoznamu všeobecných obchodných podmienok vyhlásených za protiprávne, stanoveného v článku 479⁴⁵ Ustawa – Kodeks postępowania cywilnego [(Občiansky súdny poriadok)] zo 17. novembra 1964 (Dz. U., č. 43, položka 296, v znení zmien a doplnení);

...“

- 13 Článok 106 zákona o ochrane hospodárskej súťaže a spotrebiteľov stanovuje:

„1. Vedúci Úradu na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov môže rozhodnutím uložiť predajcovi alebo dodávateľovi pokutu, ktorej výška nemôže presiahnuť 10 % obratu získaného za obdobie predchádzajúce roku, v ktorom bola uložená pokuta, pokiaľ tento predajca alebo dodávateľ, i keď len neúmyselne:

...

4) použil praktiku porušujúcu kolektívne záujmy spotrebiteľov v zmysle článku 24.

...“

Občiansky súdny poriadok

- 14 Články 398¹, 398³, 398⁹, 479⁴², 479⁴³ a 479⁴⁵ zákona zo 17. novembra 1964 Občiansky súdny poriadok, v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“) stanovujú:

„Článok 398¹

1. Prokurator Generalny [(generálny prokurátor)], Rzecznik Praw Obywatelskich [(Verejný ochranca práv)] alebo Rzecznik Praw Dziecka [(Verejný ochranca práv detí)] môžu proti právoplatnému rozsudku alebo uzneseniu o zamietnutí návrhu na začatie konania alebo v prípade zastavenia konania vo veci v druhostupňovom konaní podať na Sąd Najwyższy [(Najvyšší súd, Poľsko)] kasačný opravný prostriedok, pokiaľ osobitný právny predpis nestanovuje inak.

...

Článok 398³

1. Kasačný opravný prostriedok sa môže podať na základe týchto dôvodov:

- 1) porušenie hmotnoprávnych pravidiel chybným výkladom alebo nesprávnych uplatnením,
- 2) porušenie procesnoprávnych pravidiel v prípade, ak mohlo mať podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci.

...

Článok 398⁹

1. Sąd Najwyższy [(Najvyšší súd)] rozhodne o prípustnosti kasačného opravného prostriedku v prípade, ak

- 1) vec sa týka podstatnej právnej otázky,
- 2) treba vyložiť právne ustanovenia, ktoré vzbudzujú zjavné pochybnosti alebo vedú k právnym rozporom,
- 3) konanie je neplatné, alebo
- 4) kasačný opravný prostriedok je zjavne dôvodný.

2. Sąd Najwyższy [(Najvyšší súd)] rozhodne o prístupnosti kasačného opravného prostriedku na neverejnom zasadnutí. Toto rozhodnutie nemusí byť písomne odôvodnené.

...

Článok 479⁴²

1. Pokiaľ súd návrhu vyhovie, vo výroku svojho rozhodnutia uvedenie obsah všeobecných obchodných podmienok, ktoré boli vyhlásené za protiprávne, a zakáže ich používanie.

...

Článok 479⁴³

Právoplatný rozsudok má účinky voči tretím osobám odo dňa zápisu všeobecnej obchodnej podmienky vyhlásenej za protiprávnu do zoznamu stanoveného v článku 479⁴⁵ods. 2.

...

Článok 479⁴⁵

1. Súd zašle kópiu právoplatného rozsudku, ktorým sa vyhovel návrhu, vedúcemu Úradu na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov.

2. Vedúci Úradu na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov vedie, na základe rozsudkov uvedených v odseku 1, zoznam všeobecných obchodných podmienok, ktoré boli vyhlásené za protiprávne.

3. Zoznam uvedený v odseku 2 je verejný.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 15 Biuro Partner je poľská spoločnosť vykonávajúca činnosť v oblasti turistických služieb.
- 16 Vedúci Úradu na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov v rozhodnutí z 22. novembra 2011 konštatoval, že Biuro Partner používa podmienky považované za zhodné s podmienkami, ktoré už boli vyhlásené za protiprávne v konaniach týkajúcich sa iných predajcov alebo dodávateľov a zapísané do verejného zoznamu protiprávných všeobecných obchodných podmienok. Podľa vedúceho tohto Úradu tieto podmienky používané Biuro Partner porušovali kolektívne záujmy spotrebiteľov a odôvodňovali uloženie pokuty vo výške 27 127 poľských zlotých (PLN) (okolo 6 400 eur).
- 17 HK Zakład Usługowo Handlowy „Partner“ sp. z o.o., ktorej právnym nástupcom sa stala Biuro Partner, napadol zhodnosť podmienok používaných touto spoločnosťou a podmienok zapísaných v uvedenom zozname.
- 18 Rozsudkom z 19. novembra 2013 Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Okresný súd vo Varšave – Súd na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov, Poľsko) žalobu Biuro Partner proti uvedenému rozhodnutiu vedúceho Úradu na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov zamietol a rozhodol, že v súlade s týmto rozhodnutím boli porovnávané podmienky zhodné.
- 19 Biuro Partner sa proti tomuto rozsudku odvolala na Sąd Apelacyjny w Warszawie (Odvolací súd vo Varšave, Poľsko).
- 20 Tento súd má pochybnosti, pokiaľ ide o výklad smerníc 93/13 a 2009/22. V tejto súvislosti uvedený súd odkazuje na rozsudok z 26. apríla 2012, Intel (C-472/10, EU:C:2012:242), v ktorom Súdny dvor v podstate rozhodol, že judikatúra Súdneho dvora, podľa ktorej účinok súdneho rozhodnutia konštatujúceho protiprávnosť podmienok vyhlásených za nekalé sa môže vzťahovať na všetkých spotrebiteľov, ktorí uzavreli zmluvu obsahujúcu tie isté podmienky s rovnakým predajcom alebo dodávateľom, vrátane tých spotrebiteľov, ktorí neboli účastníkmi konania proti tomuto predajcovi alebo dodávateľovi. Pochybnosti tohto súdu sa týkajú najmä otázky, či je to tak aj v prípade spotrebiteľov, ktorí uzatvorili zmluvu obsahujúcu rovnaké podmienky, s iným predajcom alebo dodávateľom, ktorý nebol účastníkom konania, v ktorom sa konštatovala nekalá povaha dotknutých podmienok.
- 21 Za týchto podmienok Sąd Apelacyjny w Warszawie (Odvolací súd vo Varšave) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Môže byť na základe článku 6 ods. 1 a článku 7 smernice 93/13 v spojení s článkami 1 a 2 smernice 2009/22 uplatnenie takých všeobecných obchodných podmienok, ktoré sa obsahovo zhodujú s podmienkami, ktoré boli právoplatným súdnym rozhodnutím vyhlásené za protiprávne a boli zapísané do zoznamu všeobecných obchodných podmienok vyhlásených za protiprávne, vo vzťahu k inému predajcovi alebo dodávateľovi, ktorý sa nezúčastnil konania ukončeného zápisom do zoznamu všeobecných obchodných podmienok vyhlásených za protiprávne, uznané za protiprávne konanie, ktoré na základe vnútroštátneho práva predstavuje praktiku porušujúcu kolektívne záujmy spotrebiteľov a z toho dôvodu oprávňuje na uloženie peňažnej pokuty vo vnútroštátnom správnom konaní?
 2. Je na základe článku 267 tretieho odseku [ZFEÚ] druhostupňový súd, proti ktorého rozhodnutiu v odvolacom konaní možno podať kasačný opravný prostriedok, upravený v Občianskom súdnom poriadku Poľskej republiky, súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, alebo je takýmto súdnym orgánom Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), ktorý je príslušný rozhodnúť o kasačnom opravnom prostriedku?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 22 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 6 ods. 1 a článok 7 smernice 93/13 v spojení s článkami 1 a 2 smernice 2009/22 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby uplatnenie takých všeobecných obchodných podmienok, ktoré sa obsahovo zhodujú s podmienkami, ktoré boli právoplatným súdnym rozhodnutím vyhlásené za protiprávne a boli zapísané do vnútroštátneho zoznamu takýchto podmienok, sa vo vzťahu k predajcovi alebo dodávateľovi, ktorý sa nezúčastnil konania ukončeného zápisom takýchto podmienok do uvedeného zoznamu, považovalo za protiprávne konanie, ktoré môže byť potrestané uložením peňažnej pokuty.
- 23 Na úvod treba uviesť, že vnútroštátny súd, ako aj Komisia vyjadrili v písomných pripomienkach pochybnosti týkajúce sa súladu vnútroštátneho režimu, akým je režim dotknutý v spore vo veci samej, s Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), a presnejšie s jej článkom 47, v rozsahu, v akom je predajca alebo dodávateľ zbavený v súlade s týmto režimom možnosti predložiť tvrdenia týkajúce sa neexistencie nekalej povahy dotknutých všeobecných obchodných podmienok, a tak zbavený svojho práva byť vypočutý.
- 24 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry základné práva zaručené v právnom poriadku Únie sa uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, avšak nie mimo týchto situácií (pozri rozsudok z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 19).
- 25 V prejednávanej veci z podkladov, ktorými disponuje Súdny dvor vyplýva, že vnútroštátny režim dotknutý v spore vo veci samej predstavuje prebratie smerníc 93/13 a 2009/22. Peňažná sankcia uložená Biuro Partner na základe tohto režimu tak predstavuje vykonanie týchto smerníc. Základné práva v právnom poriadku Únie sa tak uplatnia.
- 26 Keďže v smerniciach 93/13 a 2009/22 neexistuje ustanovenie, ktoré by výslovne upravovalo režim účinnej súdnej ochrany pre predajcu alebo dodávateľa, treba tieto smernice v tejto súvislosti vykladať vzhľadom na článok 47 Charty.
- 27 Z toho vyplýva, že výklad smerníc 93/13 a 2009/22 v spojitosti s článkom 47 Charty musí zohľadniť skutočnosť, že každý, koho práva chránené právom Únie môžu byť porušené, má právo na účinný súdny prostriedok nápravy. Týka sa to nielen spotrebiteľov, ktorí tvrdia, že boli poškodení nekalou podmienkou v zmluve, ktorú uzatvorili s predajcom alebo dodávateľom, ale aj predajcu alebo dodávateľa, akým je Biuro Partner, ktorý tvrdí, že sporná zmluvná podmienka sa nemôže považovať za protiprávnu a nemôže sa za ňu uložiť sankcia vo forme pokuty iba z dôvodu, že zhodné ustanovenie bolo zapísané do vnútroštátneho zoznamu všeobecných obchodných podmienok vyhlásených za protiprávne bez toho, aby bol účastníkom konania ukončeného zápisom takejto podmienky do uvedeného zoznamu.
- 28 Okrem toho treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry vychádza systém ochrany zavedený smernicou 93/13 z myšlienky, podľa ktorej sa spotrebiteľ v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti (rozsudok z 29. októbra 2015, BBVA, C-8/14, EU:C:2015:731, bod 17 a citovaná judikatúra).
- 29 Vzhľadom na toto znevýhodnené postavenie článok 6 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ide o kogentné ustanovenie smerujúce k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (rozsudok z 29. októbra 2015, BBVA, C-8/14, EU:C:2015:731, bod 18 a citovaná judikatúra).

- 30 Okrem toho s ohľadom na povahu a význam verejného záujmu, ktorý predstavuje ochrana spotrebiteľov nachádzajúcich sa v takomto znevýhodnenom postavení, článok 7 ods. 1 uvedenej smernice zavádza pre členské štáty povinnosť stanoviť primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudok z 21. januára 2015, Unicaja Banco a Caixabank, C-482/13, C-484/13, C-485/13 a C-487/13, EU:C:2015:21, bod 30 a citovaná judikatúra).
- 31 Tento cieľ smerujúci k ukončeniu protiprávnych praktík sledujú aj ustanovenia smernice 2009/22, čím dopĺňajú ochranu spotrebiteľov upravenú v smernici 93/13 v oblasti sprístupnenia primeraných procesných prostriedkov týkajúcich sa súdnych príkazov.
- 32 Súdny dvor má odpovedať na prvú otázku položenú vnútroštátnym súdom s ohľadom na úvahy uvedené v predchádzajúcich bodoch.
- 33 V tejto súvislosti treba konštatovať, že zo spisu predloženého Súdnemu dvoru a najmä z pripomienok poľskej vlády vyplýva, že prostriedky použité v poľskom práve, najmä vedenie vnútroštátneho zoznamu všeobecných obchodných podmienok vyhlásených za protiprávne, má za cieľ čo najlepšie odpovedať na povinnosti ochrany spotrebiteľov stanovené smernicami 93/13 a 2009/22.
- 34 Vnútroštátny súd opisuje tento vnútroštátny zoznam ako zoznam sledujúci tri ciele vedúce k zvýšeniu účinnosti zákazu použitia nekalých zmluvných podmienok.
- 35 Uvedený zoznam, ktorý je verejný a môže ho teda konzultovať akýkoľvek spotrebiteľ a predajca alebo dodávateľ, má na úvod za cieľ zamedziť možnosti rozširovať a kopírovať podmienky vyhlásené za protiprávne inými predajcami alebo dodávateľmi ako tými, ktorí pôvodne boli príčinou zápisu týchto podmienok do dotknutého zoznamu. Tento zoznam ďalej prispieva k transparentnosti systému ochrany spotrebiteľov upravenému v poľskom práve a teda právnej istote, ktorá z toho vyplýva. Uvedený zoznam nakoniec posilňuje riadne fungovanie vnútroštátneho súdneho systému, pričom bráni násobeniu právnych konaní týkajúcich sa analogických všeobecných obchodných podmienok použitých týmito inými predajcami alebo dodávateľmi.
- 36 Pokiaľ ide o takýto zoznam, po prvé nemožno spochybníť, že jeho zavedenie je v súlade s právom Únie. Z ustanovení smernice 93/13 a najmä článku 8 tejto smernice totiž vyplýva, že členské štáty môžu zaviesť zoznamy zmluvných podmienok, ktoré sa považujú za nekalé. Podľa článku 8a tejto smernice, zmenenej a doplnenej smernicou 2011/83, uplatniteľného na zmluvy uzatvorené po 13. júni 2014 sú členské štáty povinné informovať Komisiu o zavedení takýchto zoznamov. Z týchto ustanovení vyplýva, že tieto zoznamy alebo registre, zavedené vnútroštátnymi orgánmi, sú v zásade odpoveďou na záujem ochrany spotrebiteľov v rámci smernice 93/13.
- 37 Po druhé z článku 8 smernice 93/13 vyplýva, že nielen zavedenie zoznamu, akým je zoznam zavedený Úradom na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov, ale aj jeho správa musia zodpovedať požiadavkám stanoveným touto smernicou, a všeobecnejšie právu Únie.
- 38 V tejto súvislosti treba spresniť, že uvedený zoznam sa musí viesť transparentným spôsobom v záujme nielen spotrebiteľov, ale aj predajcov alebo dodávateľov. Táto požiadavka najmä znamená, že tento zoznam musí mať jasnú štruktúru, nezávisle od počtu podmienok, ktoré obsahuje.
- 39 Podmienky nachádzajúce sa na dotknutom zozname musia okrem toho zodpovedať kritériu aktuálnosti, čo znamená, že tento zoznam treba precízne aktualizovať a že v súlade so zásadou právnej istoty sa musia podmienky, ktoré sa v ňom už nemajú nachádzať, z neho bezodkladne odstrániť.
- 40 Navyše predajca alebo dodávateľ, ktorému je uložená pokuta z dôvodu použitia podmienky vyhlásenej za zhodnú s podmienkou nachádzajúcou sa v dotknutom zozname, musí na základe uplatnenia zásady účinnej súdnej ochrany disponovať možnosťou podať voči tejto sankcii opravný prostriedok. Toto právo

na podanie opravného prostriedku sa týka nielen posúdenia konania považovaného za protiprávne, alebo aj výšky pokuty uloženej príslušným vnútroštátnym orgánom, v prejednávanej veci Úradom na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov.

- 41 Pokiaľ ide o toto posúdenie, zo spisu predloženého Súdneho dvoru vyplýva, že podľa poľského práva pokuta uložená predajcovi alebo dodávateľovi sa zakladá na konštatovaní, podľa ktorého sporná podmienka, ktorú tento predajca alebo dodávateľ použil, je zhodná so všeobecnou obchodnou podmienkou vyhlásenou za protiprávnu a nachádzajúcou sa na zozname vedenom uvedeným Úradom. V tejto súvislosti poľský systém stanovuje, že predajca alebo dodávateľ má právo napadnúť túto zhodnosť na osobitnom súde, ktorým je Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Okresný súd vo Varšave – Súd na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov). Tento súd má osobitnú právomoc preskúmať všeobecné obchodné podmienky a teda chrániť jednotnosť judikatúry v oblasti ochrany spotrebiteľov.
- 42 Podľa údajov, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, sa posúdenie príslušného súdu neobmedzuje iba na formálne porovnanie posudzovaných podmienok s podmienkami nachádzajúcimi sa na dotknutom zozname. Naopak, toto preskúmanie sa skladá z posúdenia obsahu sporných podmienok s cieľom určiť, či vzhľadom na všetky relevantné okolnosti každého prípadu sú tieto podmienky vecne zhodné, pokiaľ ide najmä o účinky, ktoré vytvárajú, s podmienkami zapísanými na tomto zozname.
- 43 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy, ktorých správnosť musí posúdiť vnútroštátny súd, nemožno súhlasiť s tým, že vnútroštátny režim, akým je režim v spore vo veci samej, je v rozpore s právom predajcov alebo dodávateľov na obranu alebo so zásadou účinnej súdnej ochrany.
- 44 Pokiaľ ide o výšku uloženej pokuty, stanovenú Úradom na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov, treba pripomenúť, že podľa článku 7 ods. 1 smernice 93/13 členské štáty majú povinnosť zabezpečiť, aby existovali primerané a účinné prostriedky na zabránenie používaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatváraných zo strany predajcov alebo dodávateľov so spotrebiteľmi.
- 45 Hoci v tejto súvislosti treba konštatovať, že stanovenie pokuty z dôvodu použitia podmienky považovanej za nekalú je nesporne spôsob, ktorý má za cieľ ukončiť toto používanie, tento spôsob však musí rešpektovať zásadu proporcionality. Členské štáty tak musia každému predajcovi alebo dodávateľovi, ktorý sa domnieva, že pokuta, ktorá mu bola udelená, nie je v súlade s touto všeobecnou zásadou práva Únie, zabezpečiť, že môže podať opravný prostriedok s cieľom napadnúť výšku tejto pokuty.
- 46 V prejednávanej veci vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či dotknutý poľský vnútroštátny systém poskytuje predajcovi alebo dodávateľovi, ktorému bola uložená pokuta zo strany Úradu na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov, právo podať opravný prostriedok s cieľom napadnúť výšku tejto pokuty na základe nedodržania zásady proporcionality.
- 47 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 1 a článok 7 smernice 93/13 v spojení s článkami 1 a 2 smernice 2009/22, ako aj v súvislosti s článkom 47 Charty sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby uplatnenie takých všeobecných obchodných podmienok, ktoré sa obsahovo zhodujú s podmienkami, ktoré boli právoplatným súdnym rozhodnutím vyhlásené za protiprávne a boli zapísané do vnútroštátneho zoznamu všeobecných obchodných podmienok vyhlásených za protiprávne, sa vo vzťahu k predajcovi alebo dodávateľovi, ktorý sa nezúčastnil konania ukončeného zápisom týchto podmienok do uvedeného zoznamu, považovalo za protiprávne konanie, pod podmienkou, že prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu, že tento predajca alebo dodávateľ má právo na podanie účinného opravného prostriedku, ako proti rozhodnutiu, ktoré uznalo zhodnosť porovnávaných podmienok, pokiaľ ide o otázku, či vzhľadom na všetky relevantné okolnosti každého prípadu sú tieto podmienky najmä v prípade účinkov, ktoré vytvárajú v neprospech spotrebiteľov, vecne zhodné, tak aj proti rozhodnutiu, ktoré prípadne stanovilo výšku uloženej pokuty.

O druhej otázke

- 48 Druhá otázka sa týka toho, či vnútroštátny súd sa má považovať za „vnútroštátny súdny orgán, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva“ v zmysle článku 267 tretieho odseku ZFEÚ.
- 49 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že táto otázka sa položila vzhľadom na skutočnosť, že na vnútroštátnej úrovni je kvalifikácia kasačného opravného prostriedku ako konania v zmysle článku 267 tretieho odseku ZFEÚ sporná.
- 50 V tomto kontexte vnútroštátny súd uvádza, že každé porušenie práva Únie sa v zmysle článku 398³ ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku považuje za dôvod na podanie kasačného opravného prostriedku. Tento súd s odkazom na judikatúru Súdneho dvora vyvodzuje záver, že nepatrí medzi súdy, ku ktorým sa viaže článok 267 tretí odsek ZFEÚ, keďže sa voči jeho rozhodnutiam môže podať podľa vnútroštátneho práva opravný prostriedok.
- 51 V tejto súvislosti treba pripomenúť, ako to uvádzajú aj poľská vláda a Komisia, že Súdny dvor mal v prípadoch týkajúcich sa systémov vnútroštátnych opravných prostriedkov porovnateľných so systémom v spore vo veci samej možnosť vyložiť pojem „vnútroštátneho súdneho orgánu, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva“.
- 52 V týchto rozsudkoch Súdny dvor uviedol, že rozhodnutia vnútroštátneho odvolacieho súdu, proti ktorým môžu účastníci namietať na Najvyššom súde, nepochádzajú od „vnútroštátneho súdneho orgánu, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva“ v zmysle článku 267 ZFEÚ. Okolnosť, že skúmanie podstaty takýchto námietok podlieha predchádzajúcemu určaniu prípustnosti zo strany Najvyššieho súdu, nespôsobuje, že by účastníci konania boli zbavení opravných prostriedkov (rozsudok zo 16. decembra 2008, *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, bod 76 a citovaná judikatúra).
- 53 Súdny dvor okrem toho spresnil, že to platí o to viac, pokiaľ ide o procesný systém, ktorý sa obmedzuje na uloženie obmedzení, pokiaľ ide najmä o povahu dôvodov, na ktoré je možné sa odvolávať pred takýmto súdnym orgánom, pričom tieto dôvody musia vyplývať z porušenia zákona (rozsudok zo 16. decembra 2008, *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, bod 77).
- 54 Vzhľadom na túto judikatúru týkajúcu sa systémov opravných prostriedkov vo vnútroštátnom práve porovnateľných so systémom dotknutým v spore vo veci samej treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 267 tretí odsek ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že súdny orgán, akým je vnútroštátny súd, ktorého rozhodnutia vydané v rámci takého sporu, o aký ide vo veci samej, môžu byť predmetom kasačného opravného prostriedku, sa nemôže považovať za „súdny orgán, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva“.

O trovách

- 55 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. Článok 6 ods. 1 a článok 7 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v spojení s článkami 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/22/ES z 23. apríla 2009 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov, ako aj v súvislosti s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby uplatnenie takých všeobecných obchodných podmienok, ktoré sa obsahovo zhodujú s podmienkami, ktoré boli právoplatným súdnym rozhodnutím vyhlásené za protiprávne a boli zapísané do vnútroštátneho zoznamu všeobecných obchodných podmienok vyhlásených za protiprávne, sa vo vzťahu k predajcovi alebo dodávateľovi, ktorý sa nezúčastnil konania ukončeného zápisom týchto podmienok do uvedeného zoznamu, považovalo za protiprávne konanie, pod podmienkou, že prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu, že tento predajca alebo dodávateľ má právo na podanie účinného opravného prostriedku, ako proti rozhodnutiu, ktoré uznalo zhodnosť porovnávaných podmienok, pokiaľ ide o otázku, či vzhľadom na všetky relevantné okolnosti každého prípadu sú tieto podmienky najmä v prípade účinkov, ktoré vytvárajú v neprospech spotrebiteľov, vecne zhodné, tak aj proti rozhodnutiu, ktoré prípadne stanovilo výšku uloženej pokuty.
2. Článok 267 tretí odsek ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že súdny orgán, akým je vnútroštátny súd, ktorého rozhodnutia vydané v rámci takého sporu, o aký ide vo veci samej, môžu byť predmetom kasačného opravného prostriedku, sa nemôže považovať za „súdny orgán, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva“.

Podpisy